

# HER ŞEY ALLAH'IN TAKDİRİ İLE OLUR\*

*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.*

*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ*

*seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...*

*Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyidînâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve Őerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:*

رُبَّ مُعَلِّمٍ حُرُوفٍ أَبِي جَادَ دَارَسَ فِي النُّجُومِ

لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(طب. عن ابن عباس)

**RE. 288/11** (*Rubbe muallime hurûfe ebî câde dârese fi'n- nücûmi, leyse lehû inda'llâhi halâkun yevme'l-kıyâmeh*) *Sadaka rasûlüllâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

**Muhterem cemaat-i müslimîn!**

\* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hocamız Gümüşhanevî Ahmed Ziyâeddin KS Hazretleri'nin telif etmiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdis* isimli hadis kitabına devam ediyoruz.

Hadislerin izahına geçmeden önce, evvelâ Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin; sonra cümle enbiyâ, evliyânın, asfiyânın; hâssaten Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtazâ'dan bize kadar güzerân eylemiş olan sâdâtımızın ve meşâyihimizin ayrı ayrı ruhları için; bilhassa eserin müellifi Ahmed Ziyâeddin Efendi Hazretleri'nin ruhu için; bu hadis-i şeriflerin bize kadar gelmesinde emeği geçmiş olan ruvât-ı muhteremenin, ulemânın ayrı ayrı ruhları için; ve uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere buraya teşrif etmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete intikâl ve irtihal eylemiş olan bi'l- cümle akrabasının, yakınlarının ruhları için, bir Fâtihâ üç İhlâs -ı Şerîf okuyalım:

## a. Ebced Hesabı ve Yıldızlar

Taberânî'nin rivâyet ettiğine göre, Peygamber ASS Efendimiz şöyle buyurmuş:<sup>1</sup>

رُبَّ مُعَلِّمٍ حُرُوفٍ أَبِي جَادَ دَارَسَ فِي النُّجُومِ

لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَلَقٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(طب. عن ابن عباس)

---

<sup>1</sup> Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.41, no:10980; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.218, no:29154; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V , s.200, no:8478;

*Camiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.102, no:12662.

**RE. 288/11** (*Rubbe muallime hurûfe ebî câd*) *Rubbe*, nice mânâsına Arapça bir tabir. “Nice alfabe öğreten kimseler vardır ki...” *Muallime* diye harekelemiş, fakat sanki *mualleme* olsa daha iyiymiş gibi bana geliyor. Yâni, “Nice alfabe öğrenen kimseler vardır ki...” mânâsı verilse, mânâ daha iyi olacak gibi geliyor.

Peki ne olmuş bu harfleri öğrenen kimselere? (*Dârese fi'n- nücûm*) “Yıldızlarla ilgili çalışmalar yapıyor, onlara ait bilgiler öğrenmek için uğraşılıyor, ders yapıyor. (*Leyse lehû inda'llâhi halâkun yevme'l-kıyâme*) Bu kimse için Allah indinde, Allah yanında, Allah katında, kıyamet gününde hiç bir nasib yoktur.”

Bu ne demek? Ne olur insan yıldızları incelerse? Onlarla ilgili ders yaparsa ne olur? Niçin böyle bu kadar nasipsiz kalıyor bu işle uğraşan kimse? İzahı şu:

Biz şimdi göğe, yıldızlara bakıyoruz... Eh Allah gökyüzünde yıldız yaratmış diyoruz, geçiyoruz. Ama eskiler, yıldızların insanların talihleri üzerinde tesiri var sanıyorlardı. Yâni, o yıldızları... Meselâ, İbrâhim AS zamanında, daha eski ümmetler zamanında yıldızlara tapanlar da vardı. Yıldızlara tapınanlar vardı, onları mâbud ittihaz edenler vardı. İşte şu yıldız şöyle, bu yıldız böyle diye.

Hepimizin bildiği, bizim ders kitaplarımızda bize öğretilen: Meselâ, Yunan bâtıl dininde, o yıldızlara pâyeye veriliyor. He psinin bir şahsiyeti var, hepsi bir insan şeklinde tasavvur ediliyor ve dünyanın birçok yerinde eski zaman içinde

bunlara tapınılmış. Sonra bu tapınmaların izlerinden, kalıntılarından, halkın arasında birtakım asılsız, temelsiz bilgiler yerleşmiş, Sanki yıldızların başlı başına kendilerinin bir tesirleri varmış da, insanların talihlerine, işlerine müessir oluyorlarmış gibi bir kanaat uyanmış ve bu hususta da yazan, çizen, okuyan, öğrenen, öğreten kimseler çıkmış.

Ben hep miş miş diye anlatıyorum, yâni şimdi bu 20. Yüzyıl'da yok mu bir şey? Bizim zamanımızda da var. Açın bütün gazeteleri hepsinin, bütün mecmuaların... Bütün mecmuaların demeyelim, yine arada şuurlu, akıllı, fikirli insanların neşrettiği kitaplar, mecmualar, gazeteler de vardır. Ekseriyetle bakarsınız ki, yıldız falı diye bir köşe vardır. İşte filanca yıldız, falanca yıldız zamanında doğan insan şöyle olacak, böyle kalacak diye bir sürü laflar... Demek ki, şimdi de buna hakikaten de inananlar var. İnananlar olmasa o gazeteler yazar mı?

O gazetelerin o köşelerine rağbet var ki, o gazetelerde öyle yıldızlarla ilgili bazı bölümleri yazıp duruyorlar. Veyahut da maksatlı... Yâni ilgi olmasa bile, eğer o yıldızlarla sanki işin bir alâkası varmış gibi bir fikir yaymak işine geliyorsa o adamların, ondan olabilir. Ama birçok böyle saf kadınları biliyorum ki, "Hürriyet Gazetesi şöyle yazdı, Cumhuriyet Gazetesi şöyle yazdı, Milliyet Gazetesi şöyle yazdı..." İsim vermek de doğru değil ya... Yâni, "Şu gazetede şöyle okudum, hakikaten de öyle çıktı." deyiveriyor. Yâni inanıyor. O gazetenin oradaki o yıldız falına itibar ediyor.

Tabii bizim bunu aklımız almaz. Yâni doğru kabul etmiyor bizim aklımız bunu. Neden? El-hamdü lillah okuduk, yüksek tahsil gördük. Oradaki doğan yıldız ile, buradaki insanın talihi arasında ne irtibat olabilir? O da Allah'ın bir mahlûku. Gökyüzünde yaratmış... İşte şöyle dönüyor, böyle hareket ediyor.

Veyahut şu mıntıkada sabit olarak bulunuyor diye biliyoruz: Onunla bizim aramızda bir irtibat olmadığını, biz şimdi 20. Yüzyıl'ın ilmi ile biliyoruz. Ama insanların yıldızlara taptığı zamanda Allah'ın hak rasûlü Peygamber SAS Efendimiz, 1400 sene önceden bakın ne buyurmuş:

“—Nice alfabe öğrenen, yâni ilim yoluna giren, yazmayı çizmeyi öğrenen; ondan sonra da bu bilgisini tutup yıldızları inceleyip, onlarla ilgili ahkâm çıkarmakta kullanan insan vardır ki, bunların ahiret gününde, kıyamet gününde, Allah indinde zerre kadar nasipleri yoktur.”

Neden? Bu adamlar cahil, bu adamlar şaşkın... Bu yıldızlar da o ay da, o güneş de cümle varlıklar da, hepsi Allah'ın kulları, yaratıkları, mahlûkatı.

إِنَّ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي

الرَّحْمَنِ عَبْدًا

(مریم: ۹۳)

(In küllü men fi's-semâvâti ve'l-ardı illâ âti'r-rahmâni abdâ) [Göklerde ve yerde olan herkes istisnasız, kul olarak Rahmân'a gelecektir.]

(Meryem, 19/93) Onların hâşâ sümme hâşâ, Allah'ın takdirine ne dahâletleri olabilir, ne tesirleri olabilir? Her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin takdiriyle oluyor:<sup>2</sup>

مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ

(*Mâ şâa'llàhu kân*) "Allah-u Teâlâ Hazretleri ne dilerse o olur. (*Ve mâ lem yeşe', lem yekün*) Neyi istemezse, neyi dilemezse, o olmaz." O kadar.

Her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin meşiyetine, d ile mesine bağlıdır. Şairin dediği gibi:

*Cümle işler Hâlik'ındır, kul eliyle işlenir; Hakkın emri olmayınca, sanma bir çöp deprenir.*

Yâni bir çöp, bir rüzgârda bir dal bile kırırdamaz Allah'ın emri olmadıktan sonra. Başka neyin ne hükmü var? Hatta bizim yaptığımız işleri bile Allah-u Teâlâ Hazretleri yaratıyor.

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

(الصَّفَات: ٩٦)

---

<sup>2</sup> Taberânî, *Dua*, c.I, s.128, no:341; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXV II, s.4; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Ebü Dâvud, *Sünen*, c.II, s.740, no:5075; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV I, s.462;

Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.447; Abdü'l-Hamîd mevlâ Benî Hâşim, annesinden.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.243, no:3573, 3583, 3587; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.V I, s.167, no:4941.

(*Va'llàhu halekaküm ve mâ ta'melûn*) “Sizi de, sizin amellerinizi de yaratan Allah-u Teâlâ’dır.” (Sâffât, 37/96)

Bu ayet-i kerimenin çeşitli tefsirleri var da, bu şekilde de izah edenler var.

لَا فَاعِلَ إِلَّا هُوَ

(*Lâ fâile illâ hû*) “Allah’tan başka fail yoktur. Fâil-i hakîki Allah-u Teâlâ Hazretleri’dir.”

وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ

(الأنفال: ١٧)

(*Ve mâ rameyte iz rameyte ve lâkinne'llàhe ramâ*) “Ey Rasûlüm, sen o kumu o müşriklerin gözlerine attığın zaman, sen atmadın, Allah attı.” (Enfal, 8/17) buyuruyor.

Burada esrar var ama, bu esrarın yüzündeki mânâ şu ki: Her şeyi Allah-u Teâlâ Hazretleri dilediği için, o yapıyor. Dilemezse ; onun emri, onun meşiyeti, dileği hilafına hiç bir şey olmaz, mümkün değil. Asla ve kat'â bir şey olmaz! Hatta sen de, ne elini kaldırabilirsin, ne gözünü kırpabilirsin, ne şunu yapabilirsin, ne şunu... Allah diliyor da, sana bir sıfat ve müsaade veriyor da, ondan yürüyorsun, ondan konuşuyorsun, ondan bakıyorsun, ondan kırırdıyorsun. Yoksa, hiç bir kimse, bir şey yapamaz.

Allah'ın kudretine böyle inanan insan, o zaman Allah'ı hakkıyla tanımış olur. Ama şu yıldızın bu tesiri var, öteki yıldızın şu tesiri var diye düşünen bir insan, cahil, şaşkın... Onun için, onların Allah indinde nasibi yok.

Tabii maziye ait bir şey ama, günümüzde de ilgisi olduğuna göre, gazetelerde böyle yıldızlarla ilgili bir sürü laflar söylendiğine göre bu gün için de önemli bir şey. Demek ki, "Allah'tan gayrı bir fâil-i hakîkî yoktur, her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yed-i kudretindedir. O ne dilerse, o olur; ne dilemezse, o olmaz!" diyeceğiz, bırakacağız safsataları.

Bak dinimiz nasıl hurafelerle mücadele ediyor. Rasûlüllah SAS Efendimiz nasıl şeyi yapıyor. Sana ki devrimciler biziz şey... Y âni birtakım insanlar vardır ki hurafeyle uğraştığını sanır. Bak Rasûlüllah SAS Efendimiz 1400 sene önce nasıl muhitine ışık saçmış, nasıl gerçeği söylüyor. Hâlâ 20.Yüzyıl'da akıllanıp uslanmamışız da, yalan yanlış şeyleri yazıyoruz mecmualarımızda, gazetelerimizde...

*Ebî câd* kelimesi, *ebced* mânâsına geliyor, *ebced* dediğimiz kelime var ya:

أَبْجَدُ هَوَّزُ حُطَّى كَلَمَنْ سَعْفَصُ قَرَشَتْ تَخَذُ ضَنْغُ

(*Ebced*, *hevvez*, *huttî*, *kelemen*, *sa'fes*, *karaşet*, *sehz*, *dazığ*) Altı isim vardır, bunlar alfabenin harflerini toplarlar. Bu altı kelime, grup grup alfabenin harflerini toplarlar. Onun için, bunların bir kelimesi *ebced* diye başladığı için, *ebced* sözü alfabe mânâsına kullanılmış eski dilde.



Onun için, meselâ küçük çocuk eskiden elifbasını alırdı, koluna takardı, omzuna takardı, mahallenin sıbyan mektebine giderdi. *Tıfıl*, yâni çocuk. *Tıfl-ı ebcedhân* derlerdi. Ne demek? Yâni daha alfabe okuyan çocuk mânâsına.

Sonra *ebced* hesabı vardır biliyorsunuz. Yâni harflerin her birinin bir rakam değeri vardır. Bir söz söylersen, onun içind e kaç tane harf varsa, o harflerin rakam değerlerini topladığın zaman, bir tarih çıkar. Buna da *ebced* hesabı diyorlar.

Bizim dedelerimiz çok kullanmış bu sanatı. Bu bir sanat, söz sanatı, edebî sanat, tarih sanatı deniliyor. Meselâ İstanbul ne zaman alındı?

بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ

(*Beldetün tayyibetün*) sözü hangi harflerden meydana gelmişse, o harflerin rakam değerlerini topla; 857 çıkıyor. İstanbul 857 hicrî yılında alındı. Yâni böyle bir sanat da var.

Ebced kelimesinin aslı *ebî câd* imiş, sonradan çok kullanılmaktan dolayı *ebced* haline gelmiş diye söylüyorlar. Bu izahı da yapmış oluyorum. Yâni *ebî câd* demek, alfabe demek olmuş oluyor.

Bütün bu hadis-i şerifin ruhundan çıkacak mânâ nedir? Biz müslümanların Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni iyi tanıması gerekiyor. Gaflete, cehâlete, dalâlete, karanlıklara sapanmamamız icab ediyor. Gözümüzü açmamız icab ediyor. Kulağımızdan her gireni hemen kabul etmememiz icab ediyor. Aklımızın ve dinimizin süzgecinden geçirmemiz icab ediyor.

Demek ki, 20. Yüzyıl'da da hurafeler olabiliyormuş ve bunların bizim dinimize, imanımıza zararı dokunuyormuş. Çünkü Peygamber Efendimiz ne buyuruyor. “Kıyamet gününde Allah yanında zerre kadar bir nasibi yoktur.” diyor. *Halâk* nasib mânâsına. Hiç bir nasibi yoktur demiş oluyor.

Onun için, dersimizin baş tarafında ne dedik:<sup>3</sup>

إِنَّ أَفْضَلَ الْكِتَابِ كِتَابُ اللَّهِ وَأَفْضَلَ الْهَدْيِ  
هَدْيُ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

(*Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh*) “Muhakkak ki kitapların enüstünü Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitabıdır.” dedik. Allah-u Teâlâ Hazretleri kâinâtın sahibi olduğu için, onun kitabı dakitapların en üstünüdür.

---

<sup>3</sup> Muhtelif lafızlarla: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.310, no:14373; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.80, no:206; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.186, no:10; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.214, no:5591; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.550, no:1786; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.189; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.377; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.228; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Buhârî, *Sahih*, c.V, s.2262, no:5747; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.18, no:46; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.184, no:353; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.48, no:367; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.97, no:8521; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.438, no:2076; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.159, no:20198; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*,

c.IV, s.200, no:4786; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.263, no:1325; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.323, no:916; Hatîb-i Bağdâdî, *Takyîdü'l-İlm*, c.I, s.55, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

*Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.415, no:790; *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.336, no:962, 963 ve c.XV, s.1368, no:43589; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.222, no:587; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.V I, s.315, no:5254.

Yolların en iyisi? Bir sürü yol var. Her insan bir yol tutturmuş, bir tarafa gidiyor. En iyisi hangisi? (*Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem*) “Yolların en güzeli, en faziletlisi de Rasûlüllah SAS Efendimiz’in gittiği yoldur.”

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Sen bizi o yoldan ayırma... Zerre kadar yan tarafa saptırma yâ Rabbi!

## b. Bildiğiyle Amel Etmeyen Alimler

Abdullah ibn-i Amr ibni'l-Âs RA—babası da kendisi de sahabi— rivâyet eylemiş, Taberânî bize naklediyor ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:

رُبَّ حَامِلٍ فِقْهٍ غَيْرُ فَقِيهِ وَمَنْ لَمْ يَنْفَعُهُ عِلْمُهُ ضَرَّةٌ  
جَهْلُهُ إِقْرَأِ الْقُرْآنَ مَا نَهَاكَ فَإِنْ لَمْ يَنْهَكَ فَلَسْتَ تَقْرَؤُهُ

(طب. عن ابن عمر)

RE. 288/12 (*Rubbe hâмили fıkhin gayru fakîhin, ve men lem yenfa'hu ilmühû darrahû cehlühû; ikrai'l-kur'âne mâ nehâke, fein lem yenheke feleste takraûh.*)

(*Rubbe hâмили fıkhin gayru fakîhin*) “Nice bilgi taşıyan insan vardır ki, aslında kendisi bilgili değildir.”

(*Hâмили fıkh*) Fıkıhın hâмили. Fıkıh demek, bilgi demek. Yâni akla, zekâyaya dayanan derin bilgi mânâsına geliyor. Onun için, dinimizin inceliklerini, ibadetlerimizin inceliklerini anlatan bilgiye de *fıkıh* diyoruz biz. Bu fıkıh sahibi insana da, *fakîh* de nir. Yâni, dinde bilmesi gereken doğru bilgileri bilen kimse demek.

Burada Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

“Nice (*hàmili fikh*) ilim taşıyıcısı vardır ki, nice ilim taşıyan kimse vardır ki, (*gayru fakîhin*) alim değildir kendisi.” Bu sözün mânâsı ne? Yâni bazı insanların söylediği sözler dudaklarından gönüllerine inmemiştir, sadece dillerinde vardır. Gönüllerine girmemiştir o sözler. İlmi taşıyor, yâni ilim var kafasında. Sorduğun zaman da söylüyor, çıkıp dolaşiyor. Gönlü nasıl? Gönlü kapkara, gönlü nasipsiz...

Onun için, eskiler ilmi ikiye ayırmışlar. Bir: İlmi-kâl demişler. Kâle, kîle diye oradan buradan nakledilen, sözle söylenen, dille ifade edilen ilim. Bir de *ilm-i hal* var bunun karşılığında. O ilim ile amel edip, kendi üzerinde insanın onu tatbik etmesi.

Şimdi ben biliyorum ki, yalan söylemek kötü. Kürsüye çıktığım zaman da söylüyorum, başkasına da nasihatı çekiyorum ama kendim yalan söylüyorum... Ne oldu? İşte bu hadisin hükmü içine girdi insan. Bilgi var, bilgiyi taşıyor kafasında ama, kendisi o bilgiyle mücehhez değil. Kendisi yapmamış, düzeltmemiş, tanzim etmemiş o bilginin ışığında.

Şimdi bizim çocuk mektepte okuyor... O anlatıyor:

“—Sınıfa girdi hocalar, ‘Ellerinizi havaya kaldırın!’ dediler.

Herkes ellerini kaldırdı, ceplerini aramağa başladılar.”

İşte kim sigara içerse, yakalamışlar, cezalandırmışlar. .... yok ama onun için bu aramayı yapıyorlar. Yalnız bizim çocuk diyor ki:

“—Kendileri içiyorlar, talebelere sigara içmesin diye böyle baskı yapıyorlar.” diyor.

Olur mu? Kendisi içip dururken talebenin karşısında...

Hocayım, bilmem ne diye tütürürse, o talebeye içmeyin diye nasıl der insan? Eğer kötü bir şeyse, sen de içme! İyi bir şeyse, talebe ye de mâni olma!

İyi bir şey olmadığı ortada... Çünkü talebeyi takip ediyor, aman içmesin, sıhhati bozulmasın diye. Pekiyi bunun kötü olduğunu biliyorsun da sen niye içiyorsun? İşte bu hadis-i şerifin bir misali. Hâmil-i fıkıh, sigaranın kötülüğüne vâkıf, fakat (*gayru fakîhin*) onun ilmiyle mücehhez değil.

Hepimiz öyleyizdir. Yâni Allah bizim içimizdeki bu tezatlı, acayip durumu silsin, götürsün, izâle etsin... Hepimiz böyleyiz. Sigara içenleri ayıplamak bakımından demiyorum. O sigarada öyle, biz başka bir şeyde öyleyiz. Meselâ, kızgınlığın kötü olduğunu biliriz, parlayıveririz. Merhametin iyi olduğunu biliriz, merhamet etmeyiz. Dervişliğin iyi geçim olduğunu biliriz, kardeşe karşı mütevazı olmak, onun hizmetine koşmak olduğunu biliriz, etrafımıza kan kustururuz meselâ... Yâni, hep başkasına bakmaktan kendi kusurlarımıza bakmamız daha uygun...

Nice insanlar vardır ki ilmi taşırlar ama, kendileri âlim değillerdir. Bu iyi bir şey değil. İnsan ilmiyle âmil olmalı. O ilmiyle âmil olmadığı zaman o ilmiyle mesul olacak insan. Sen bunu biliyorsun da niçin tatbik etmedin diye kıyamet gününde kendisine sorulacak.

Kur'an-ı Kerim'de Cuma Sûresi'nde, böyle bildiğiyle amel etmeyen insanları çok kötü bir şeye benzetiyor Allah-u Teâlâ Hazretleri:

*Estaizü bi'llah! Bi'smi'llahi'r-rahmâni'r-rahîm:*

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ  
الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا

(الجمعة: ٥)

(*Meseli'llezîne hummilü't-tevrâte sümme lem yahmilühâ*) “Kendilerine Tevrat indirildiği halde, onun ahkâmı kendilerine yükletildiği halde, onunla amel etmeyen insanlar... Tevrat ile amel etmeyen, Tevrat'ın içindeki ahkâmı tatbik etmeyen, yan çizen kimseler, (*kemeseli'l-himâri yahmilü esfârâ*) bir merkebe benzerler ki, eşek sırtına kitaplar yükletilmiş, sırtında kitap var yük olarak ama, kendisi merkep; insan olamamış yâni.” (Cuma, 62/5)

Sırtında kitap var... Yâni, alim diyebilir miyiz bu merkebe biz ? Sırtında çeşit çeşit bilgileri ihtiva eden kitaplar var ama, merkeplik bâki.

Onun için, buradan hepimize çok büyük dersler çıkıyor: Bildiğimiz tatbik edeceğiz. Bildiğimiz ile amel edersek, Allah-u Teâlâ Hazretleri bize bilmediğimiz hayırların kapılarını açacak, bilmediklerimizi öğretecek. Sen şimdi sana emr olunan şeyi yap, ondan sonra bir başka

kapı açılır. Ooo, daha ne kadar büyük lütuflar, lezzetler, nimetler varmış diyeceksin. Onu tatbik et, bir kapı daha açılacak; onu tatbik et, bir kapı daha açılacak...

Sen olduğun yerde durmuşsun tembel tembel, yürümekten vazgeçmişsin, terakkiden vazgeçmişsin... Durunca da küflenirsin. Su durduğu zaman bozular. Sürahinin içine su koyuyorsun, bir hafta ellemedin mi yemyeşil oluyor. Akacak. Aktığı zaman, hareket ettiği zaman, yürüdüğü zaman fayda var. Vücut bir ay kıpırdamadığı zaman, kemikler kireçlenmeğe başlıyor, eklemler kıpırdamamağa başlıyor. Harekette bereket var.

Onun için, insan bildiğini tatbik edecek, daha ileriye gid ecek.

Oralarda birtakım şeyler elde edecek, daha ileriye gidecek. Böylece kemâl noktasına ulaşacak. Olduğu yerde durursa yazık ... Yâni, olduğu yerde durmak bile ziyandır.

Onun için, Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyurdu ki:<sup>4</sup>

---

<sup>4</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.611, no:5910; Hz. Ali RA'dan. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.35; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *el-Menâmât*, c.I, s.116, no:243. Hatîb-i Bağdâdî, *İktizâü'l- İlm*, c.I, s.112, no:196.

*Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1403, no:2406.

## مَنْ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ

(*Meni'stevâ yevmâhu fehüve mağbûnun*)  
“İki günü aynı olan, müsâvi olan ziyandadır,  
aldanmıştır.”

Demek ki, ikinci gün birinciden muhakkak daha iyi olmalı. Ne kadar önemli! Bu hadis-i şerifi hiç hatırımızdan çıkartmayalım inşaallah. Ben de, siz de çıkartmayın!

(*Ve men lem yenfa'hu ilmühû*) “İlmi kendisine fayda vermeye n kimseye ne olur? (*Darrahû cehlühû*) Cehaleti zarar verir bu se fe r. İlmi fayda vermiyor, ilmiyle amel değil. İlmi fayda verme yince ne olur, durur mu öyle? Hayır, bu sefer cehaleti ona zarar verir. Cehaleti onu zarardan zarara uğratır.

(*İkrau'l-kur'âne*) Kur'an-ı Kerim'i oku, (*mâ nehâke*) seni kötülüklerden alıkoyduğu müddetçe... O tarzda oku!” Yâni, demek istiyor ki Rasûlüllah Efendimiz, Kur'an-ı Kerim'i oku, o seni kötülüklerden men eder. Yalan söylemekten, tembellikten, gafletten, zekât vermemekten, yardım etmemekten, merhamet etmemekten, zulüm yapmaktan seni men eder.

(*Fein lem yenheke*) “Eğer seni men etmiyor ise, (*feleste takrauhu*) o zaman sen onu okumuyorsun demektir.”

“—E okuyorum...”

Men etmiyor. Okuyorsun okuyorsun, yine eski hamam eski tas devam ediyorsa, demek ki sen onu okumuyorsun buyuruyor Peygamber



Efendimiz. Ben söylemiyorum. (*Fein lem yenheke*) Eğer seni kötülüklerden men etmiyor ise okuduğun Kur'an-ı Kerim, (*feleste takrauhu*) sen o zaman Kur'an okumuyorsun, sen kendi kendini aldatma! Kur'an-ı Kerim okumaktan maksat, içindekilerle amel etmektir.

Peygamber SAS Efendimiz'in ahlâkını sordular Hazret-i Aişe Validemiz'e:

“—Neydi Rasûlüllah'ın ahlâkı, huyu?”

Cevabı şu... Ne kadar manidar:

“—Sen Kur'an-ı Kerim okumaz mısınız?”

“—Okuyorum!”

O zaman buyurdu ki:<sup>5</sup>

كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْآنَ

(حم.م.د. عن عائشة)

**RE. 543/6** (*Kâne hulûkühü'l-kur'ân*)

“Rasûlüllah'ın ahlâkı Kur'an-ı Kerim idi.”

---

<sup>5</sup> Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V I, s.163, no:25341; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.115, no:308; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.30, no:72; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.154, no:1428; Hz. Aişe RA'dan.

Lafız farkıyla: Müslim, *Sahîh*, c.I, s.512, no:746; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.426, no:1342; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.410, no:1475; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.171, no:1127; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V I, s.292, no:2551; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.II, s.499, no:4413; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.168, no:425;

İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.364; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*; c.III, s.382; Hz. Aişe RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.V II, s.255, no:18378 ve s.380, no:18718.

Yâni, ne yapmış Rasûlüllah SAS Efendimiz? Mücessem Kur'an olmuş. Her ayeti okumuş, her ayetin gereği gibi tavrını tanzim etmiş, serâpâ, baştan aşağıya huyu, ahlâkı, görünüşü, hali Kur'an-ı Kerîm olmuş.

E bize numûne değil mi Rasûlüllah? Niçin gönderildi Rasûlüllah Efendimiz? İki şey için gönderildi: Bir: Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emirlerini, yasaklarını bize bildirmek için. İkincisi: Bize örnek olmak için.

“—Ey insanlar! Bakın ben böyle, bu modelde, şu şekilde olan kimseyi severim. Bakın, ona benzemeğe çalışın! “ diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri bize numûneler numûnesi, müstesnâ bir zât-ı kâmilî elçi olarak gönderdi. Rasûlüllah'a bakacağız. Rasûlüllah'a ayak uydurmağa çalışacağız, onun gibi olmağa çalışacağız. *Fenâ fi'r-rasûl* olacağız, Rasûlüllah'ta fânî olacağız, eriyip gideceğiz, Rasûlüllah'ın şahsiyetinin içinde kaybolacağız.

Demek ki, Kur'an-ı Kerim okuyorsun ama, o seni kötülüklerden men etmiyorsa, o zaman sanki sen Kur'an-ı Kerim okumamış gibi oluyorsun.

Pakistan'ın büyük şairi İkbâl Kur'an okurmuş... Böyle önünde Kur'an-ı Kerim açılı, Kur'an-ı Kerim okurken, babası gelir sorarmış:

“—Evlâdım Kur'an mı okuyorsun?”

Allah Allah... Kur'an-ı Kerim önünde, okuyup duruyor, “Evlâdım Kur'an mı okuyorsun?” diye sorarmış. Fuzulî bir soru gibi ama, babası ârif bir kimse, bak sataşıyormuş. Yâni:

“—Kur’an-ı Kerim okumak sadece kelimeleri okumakla olmaz; bak, mânâsına nüfûz et, içine, derinliğine nüfuz etmeğe çalış, o nu içine sindirmeğe çalış!” demek istiyormuş.

Çünkü, Kur’an-ı Kerim okunduğu zaman, insanın tüyleri diken diken olacak, derisi ürperecek insanın. Cehennemden bahsettiği zaman, Allah’a sığınacak... Cennetten bahsettiği zaman, onu talep edecek. Yâni, Kur’an-ı Kerim’in mânâsını takip edecek.

E biz bunu yapamıyoruz. Neden? İngilizce’yi öğrenmişiz, Fransızca’yı, Almanca’yı öğrenmişiz, Arapça’ya hiç önem vermemişiz de ondan. Küçükten beri, bu yaşa kadar gedik, Kur’an-ı Kerim Arapça, namaz sureleri Arapça, “*Allahu ekber*” Arapça, “*El-hamdü li’llâh*” Arapça, “*Sübhâna’llah*” Arapça... E Arapça’yla hiç ilgilenmemişiz. Hiç içimizde bir şey kıpırdamadı mı? Allah Allah! Ne kadar gafilce geçirmişiz ömürleri...

Ama İngilizce’den... Oooh İngiliz kadar güzel konuşuruz. Fransızca öyle. Fransızca’dan dilimize pek çok kelime girmiş. Neden? İşte bizim meraklı büyüklerimiz, bizden önceki nesiller yapmış o işi. Okumuşlar okumuşlar, o kelimeleri kullanmak da hoşlarına gittiği için, kullana kullana, hepsi şimdi bizim dilimize girmiş. *Garson* Fransızca, *istasyon* Fransızca, *gardırop* Fransızca... Kılık kıyafetle ilgili, yemek içmekle, gezmek tozmakla ilgili bir sürü kelime, onlardan gelmiş, onları öğrenmişiz. Ama Kur’an-ı Kerim? Kur’an-ı Kerim’in dili, Rasûlüllah’ın dili? Onu öğrenmemişiz.

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî diyor ki:

## چند خوانی حکمت یونانیان

(حکمت ایمانیان را هم بدان)

*Çend havâni hikmet-i yunâniyân, Hikmet-i imâniyân ra hem bidân.*

“Madem ki, Yunanlıların felsefesini okuyup duruyorsun; imanlıların felsefesini de oku! Madem okuyorsun ötekisini, bunu da oku!” Madem İngilizce’yi okudun, gel Arapça’yı da oku bakalım! Kuş tek kanatla uçar mı?

“—Efendim, işte teknolojik şeyleri öğrenmek için bu dili öğrenmek lâzım.”

Gel Arapça’yı da öğren! Hem teknolojiyi öğren, hem imanı öğren; imanın ile bak ne kadar kâmil insan olursun. Kuş iki kanatlı oldu mu uçar, göklere yükselir gider. Ama tek kanatlı kuş çırpınır çırpınır, olduğu yerde döner. Kanadının birisine bir zarar geldi mi, gökte bile olsa aşağıya düşer. Onun için, biz en çok zararı oradan görüyoruz. İnsan ne kadar çok dil bilirse, o kadar kişi olurmuş.

Kaç dil biliyorsunuz?

“—Hiiiç, bir Türkçe biliyorum, o kadar.”

Olmadı.

Bakın Avrupa'dan gelmiş insanlar... Meselâ, Edebiyat Fakültesi'nde okurken, benim bir hocam vardı Helmut Ritter;<sup>6</sup> bildiği dilleri size sayayım: Kendisi Almandı, Almanca'yı bilmesi normal. Fransızca bilirdi, İngilizce bilirdi, Yunanca bilirdi, Latince bilirdi, Arapça bilirdi, Türkçe bilirdi, Farsça bilirdi, İspanyolca bilirdi, Rusça'ya çalışırdı. Belki daha başka diller de vardır. E nasıl bilirdi? Farsça neşriyat yapardı, Arapça kitap neşretmişti, İngilizce kitabına mukaddime yazardı. Yâni, öyle biliyorumde yip geçmek değil, iyi bilirdi.

E onlar o kadar böyle çalışır bilirlerse, biz de olduğumuz yerde sayarsak biz onları nasıl geçeceğiz? Onlara nasıl gâlip geleceğiz?

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ

الْخَيْلِ

(الأنفال: ٦٠)

---

<sup>6</sup> Helmut Ritter (1892-1971) 1892 yılında Yahudi bir ailenin çocuğu olarakAlmanya'da doğdu. 1910'da liseyi Kassel'de bitirdikten sonra Halle Üniversitesine girdi ve burada ünlü şarkiyatçı Carl Brockelmann ve Paul Kahle gibi büyük âlimlerden ders aldı. Türkçe, Arapça, ve Farsça 'dan başka İbrani ve Süryani dillerine de vakıftı.

Türkiye'de modern anlamda filoloji tetkik ve usullerinin tanınmasında önemli hizmetleri bulunan Helmut Ritter, 1933 yılında İstanbul Üniversitesi'nde Arap ve Fars filolojisi bölümüne okutman olarak davet edildi. 1938 yılında bu bölüme profesör olarak atandı. Şarkiyat Araştırma Merkezi'nin (Şarkiyat Enstitüsü) kurulmasında önemli bir rol oynadı.

1969 yılında Almanya'ya döndü. 1971 yılında Almanya'da vefat etti. Helmut Ritter, şarkiyat araştırmaları sahasında ilk akla gelen alimlerdenidir.

(*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l- hayli*) “Gücünüz yettiği kadar onlara karşı güç kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın!” (Enfal, 8/60) diye ayet-i kerime bize emrediyor. Harp silahı da hazırlayacaksın. Kültür sahası da bir harp sahası...

O bu kadar bilgiyle Arapça'yı senden iyi bilince, Farsça'yı senden iyi bilince, seni aldatmasını da biliyor. Senin karşında bir ayet okusa, filanca kitap şöyle yazıyor dese... Senin o Arapça ibareden haberin yok, o kitaptan haberin yok, o müelliften haberin yok. Onun için, durur kalırsın. Sen ondan daha üstün olacaksın, gücün yettiğince ondan ileri gideceksin ki, onu yenmek mümkün olsun.

Demek ki, bir kere oradan kaybediyoruz biz. Dil bilmezlikten kaybediyoruz, Kur'an-ı Kerim'in inceliklerini onun için öğrenemiyoruz. Tercümeden başlayıp öğrenmek istiyoruz biraz. Bir iki okuyoruz, ondan sıkılıveriyoruz, kalıyor. E beşikten mezara kadar olduğuna göre ilim, demek ki Arapçamızı ilerletmeğe çalışacağız. Ondan sonra Kur'an-ı Kerim'i hadis-i şerîfleri böyle ce yaşamak, daha iyi anlamak imkânı olur.

Bu hadis-i şerif çok önemli. Bunu hiç hatırımızdan çıkartmamak için bir kere daha mânâsını söyleyeyim:

“—Nice ilim yüklenmiş kimse vardır ki, kendisi alim değildir. Bir kimse ki ona ilmi fayda vermez, cehaleti zarar verir. Kur’an’ı, seni kötülüklerden men ettiği müddetçe, oku! Eğer seni kötülüklerden men etmiyorsa, sen onu okumuyorsun demektir.”

### c. Receb Muazzam Bir Aydır

Uzun bir hadis-i şerife geldik şimdi. Receb ayıyla ilgili birkaç hadis-i şerîf peş peşe burada sıralanacak şimdi. Onlardan bir tanesi bu.

Şimdi biz hangi aydayız? Rebiü’l-âhir ayındayız. Peygamber ASS Efendimiz’in Mevlid kandilini geçen ayda tes’id eyledik. O Rebiü’l-evvelde idi. Rebîü’l-evvel bitti, Rebîü’l-âhir de bitiyor, ondan sonra Cumâde’l-ûlâ, Cumâde’l-âhireh, Receb... Demek ki, aşağı yukarı iki buçuk aylık bir zaman kalmış Receb ayının girmesine...

Bu Receb ayı hakkında, Peygamber Efendimiz bakalım ne buyurmuş:<sup>7</sup>

---

<sup>7</sup>Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.V I, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA’dan.

*Kenzü’l-Ummâl*, c.12, s.558, no:35168; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

رَجَبٌ شَهْرٌ عَظِيمٌ يُضَاعَفُ اللهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ  
فَمَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَجَبٍ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً وَمَنْ  
صَامَ مِنْهُ سَبْعَةَ أَيَّامٍ غُلِقَتْ عَنْهُ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ  
وَمَنْ صَامَ مِنْهُ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فَتَحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةَ  
أَبْوَابِ الْجَنَّةِ وَمَنْ صَامَ مِنْهُ عَشْرَةَ أَيَّامٍ لَمْ يَسْأَلِ  
اللهُ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَمَنْ صَامَ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ  
يَوْمًا نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ قَدْ غُفِرَ لَكَ مَا مَضَى  
فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَمَنْ زَادَ زَادَهُ اللهُ وَفِي رَجَبٍ  
حَمَلَ اللهُ نُوحًا فِي السَّفِينَةِ فَصَامَ رَجَبَ [رَجَبًا]  
وَأَمَرَ مَنْ مَعَهُ أَنْ يَصُومُوا فَجَرَتْ بِهِمُ السَّفِينَةُ  
سِتَّةَ أَشْهُرٍ آخِرُ ذَلِكَ يَوْمٌ عَاشُورَاءَ أُهْبِطَ عَلَى  
الْجُودِيِّ فَصَامَ نُوحٌ وَمَنْ مَعَهُ وَالْوَحْشُ شُكْرًا لِلَّهِ  
عَزَّ وَجَلَّ وَفِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ فُلِقَ اللهُ الْبَحْرَ لِبَنِي  
إِسْرَائِيلَ وَفِي يَوْمٍ عَاشُورَاءَ تَابَ اللهُ عَلَى آدَمَ  
وَعَلَى مَدِينَةِ يُونُسَ وَفِيهِ وُلِدَ إِبْرَاهِيمُ

(طب. عن سعيد بن أبي راشد)



**RE. 288/13** (*Recebün şehrin azîmün*) “Receb büyük bir aydır.” Şehr, ay demek Arapça’da. Ne bakımdan büyüktür? İçindeki hayırlar, bereketler, insanların nail olduğu izzetler, ikramlar, rahmetler bakımından büyük bir aydır.

(*Yudâifu’llâhu fîhi’l-hasenât*) Bu ayın içinde yapılmış iyilikleri, Allah-u Teâlâ Hazretleri kat kat arttırır. Yâni bir sadaka vermişsin, sanki çok vermiş gibi sevabını veriyor. Bir oruç tutarsın, sanki çok fazla oruç tutmuşsun gibi sevap verir. Bir namaz kıalarsın, sanki çok daha fazla namaz kılmışsın gibi kat kat arttırarak, sevabı fazla fazla verir Allah-u Teâlâ Hazretleri.

(*Femen sâme yevmen min receb*) Receb’den bir gün oruç tutarsa bir kimse, (*fekeennemâ sâme seneten*) sanki bir sene oruç tutmuş gibi büyük bir ecre kavuşur. (*Ve men sâme minhu seb’ate eyyâmin*) Bu ayda yedi gün oruç tutarsa bir şahıs, (*gulligat anhu ebvâbü cehennem*) ondan cehennemin kapıları kapanır. Yedi kat cehennemin yedi kapısı kapanır.

(*Ve men sâme minhü semâniyetü eyyâmin*) Sekiz gün oruç tutarsa Receb’den bir kimse, (*fütihat lehû semâniyete ebvâbi’l- cenneh*) cennetin sekiz kapısı açılır. Sekiz cennetin kapısı ona açılır. (*Ve men sâme minhu aşrete eyyâmin*) On gün kim oruç tutarsa o ayda, (*lem yes’eli’llâhe şey’en illâ a’tâhu*) Allah’tan ne dilerse Allah onu ihsân eder.

(*Ve men sâme minhu hamsete aşere yevmen*) Kim o ayda on beş gün oruç tutarsa, (*nâdâ münâdin mine’s-semâ*) gökten bir melek nidâ

eder, der ki: (*Kad gufire leke mâ madâ*) Senin geçmiş günahlarını Allah-u Teâlâ affeyledi, (*feste'nifi'l-amel*) işe yeniden başla! Defter-i a'mâlin pâk oldu, tertemiz oldu, hadi bakalım bundan sonra kirletme, yeniden başla!

(*Ve men zâde zâdehu'llâh*) Kim daha ziyade ederse, tuttuğu orucun miktarını arttırırsa, Allah da ona lutf u keremini arttırır.

(*Ve fîrecebe hamela'llâhu nûhan fi's-sefîneti*) Allah-u Teâlâ Hazretleri Nuh AS'ı kavminden kurtardı ve gemiye Receb ayında bindirtti. (*Fesâme recebe*) O da bütün Receb ayı boyunca oruç tuttu. (*Ve emera men meahû en yesûmû*) Ve bütün etrafındaki, gemisindeki insanlara da oruç tutmalarını emretti.

(*Feceret bihimi's-sefînetü sittete eşhurin*) Altı ay, gemi böyle tufandan sonra yağan yağmurların üzerinde dolaştı. (*Eşhürü âhirü zâlike yevmü âşûrâ'*) Bu altı ayın sonu Aşûre günü oldu. Yâni Muharrem'in onu oldu. (*Ühbite ale'l-cûdiyyi*) Gemi o zaman Cûdî Dağı'na indi, takıldı, oraya kondu. (*Fesâme nûhun ve men meahû ve'l-vahşu şükren lillâh*) Nuh AS ve yanındakiler ve vahşi hayvanlar Allah'a şükr olsun diye hepsi oruç tuttular.”

(*Ve fî yevmi âşûrâe feleka'llahu'l-bahre li-benî isrâîl*) “Şu Aşûre gününde Allah-u Teâlâ Hazretleri Benî İsrâîl'e denizi yardı.” Bu nasıl oldu?

Firavun vardı, o Firavun Mısır'daki Benî isrâîlin evlatlarının erkeklerini kesiyordu. Rüya görmüş, bunların içinden birisi çıkacak, senin

saltanatını devirecek diye. Bak Allah gösteriyor Mûsâ AS'ın ona yapacağını önceden. O da tedbir olarak Yahudilerden, Benî İsrâîl'den kim varsa çocukları oldu mu bakıyor, erkek çocuksa öldürtüyor. Kurtulacak güya. Ama Allah -u Teâlâ Hazretleri'nin hikmetine bak ki, sarayında beslettirmiş Allah Mûsâ AS'ı...

Uzun tabii hikâyesi, bir başka münasib yerde, geniş geniş anlatırız. Sonra o benî İsrâîl'i Mısır'dan alıyor Firavun'un şerrinden kurtarmak için Mûsâ AS, kaçmağa başlıyorlar Filistin'e doğru. Firavun da arkasından ordusuyla peşine takılıyor, onları yakalayacak, hepsini öldürecek. Kızıldeniz'in kenarına kadar geliyorlar veyahut Nil'in kenarına kadar; ihtilaflı şey. Ön tarafında deryâ gibi su, arka tarafta da düşman geliyor... Yolları kapandı kaldı. Onun üzerine Mûsâ AS'ın ashabı dediler ki:

إِنَّا لَمُدْرِكُونَ

(الشعراء: ٦١)

(*Innâ lemüdrakùn*) “Eyvah, yakalandık, yakalanacağız!” (Şuarâ, 26/61) Çünkü ön taraf deniz, arka taraf düşman. Geliyor düşman tozu dumana katarak.

Mûsâ AS dedi ki:

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

(الشعراء: ٦٢)

(*Kàle kellâ, inne maiye rabbî seyehdîn*) “‘Hayır! Aslâ ve kat’â öyle olmayacak. Allah bizimle beraber, Allah benim yanımda. O bize muhakkak bir çıkış yolu, bir kurtuluş yolu hidayet edecek, lütfedecek.’ dedi.” (Şuarâ, 26/62)

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ  
فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ

(الشعراء: ٦٣)

(*Feevhaynâ ilâ mûsâ eni’drib bi-asâke’l-bahr*) “Bunun üzerine Mûsâ’ya, ‘Yâ Mûsâ, asânı vur bakalım şu denize!’ diye vahyettik. Asâsını suya vurdu. (*Fenfeleka fekâne küllü firkin ke’t-tavdi’l- azîm*) Hakikaten de deryâ yarıldı, deniz yol oldu. On iki adet yol açıldı, geniş bulvar gibi oldu hepsi...” (Şuarâ, 26/63) Girdiler, yürüdüler, geçtiler öbür tarafa.

Firavunun ordusu geldiği zaman, hâlâ sular yoktu orada. Onlar da onların peşinden o yollara düştüler, girdiler, kovalamağa devam ederken, sular tekrar kapanmağa başladı ve hepsi gark oldular. Yâni, Benî İsrâil’e o denizin açılması, suyun açılması Aşure Günü’nde oldu.

(*Ve fî yevmi âşûrâe tâbe’llahu alâ âdem*) Adem AS’a Aşûre

Günü’nde Allah tevbe nasib eyledi. (*Ve alâ medîneti yûnus*) Ve Yunus AS’ın kavminin bulunduğu şehre tevbeyi o zaman kabul etti. (*Ve fîhi vülide ibrâhim*) Ve İbrâhim AS bu zamanda, bu günde doğdu.” diye Peygamber

Efendimiz Receb'in faziletini anlattıktan sonra, bu ayda olan şeyleri de böyle zikrederek, sözü bu kıssalara kadar getirmiş oluyor.

Şimdi burada ben bir şeye işaret etmiştim, onu şerhe bakmadığımız için öbür hadis-i şeriften atladık. İlim ile ilgili hadis-i şerîf geçmişti ya demin:

“Nice ilim yüklü kimseler vardır ki kendisi âlim değildir. İlmi fayda vermezse insana, cehaleti zarar verir. Kur'an-ı Kerim'i o ku, Kur'an sana yaptığın kötülüklerden seni men ederse, okumuş olursun; eğer men etmezse, okumamış demeksin.” dedi ya, burad a izahta diyor ki:

Ashab-ı kirâm arasında bazı mücadeleler, birtakım ihtilaflı şeyler olmuştur, o zaman birisi Hazret-i Ali Efendimiz'e demiş ki:

أَطْلَحَةُ وَالزُّبَيْرُ كَانَا عَلَى بَاطِلٍ

(E talhatü ve'z-zübeyrû kânâ alâ bâtılın) “Talha RA ve Zübeyr RA bâtıl üzerindeler miydi?”

Talha RA ve Zübeyr RA Aşere-i Mübeşşere'den. Yâni hayattayken cennetlik oldukları Rasûlüllah tarafından kendilerine müjdelendirilmiş bahtiyarlardan. Diyor ki Hazret-i Ali Efendimiz'e bir şahıs:

“—Talha RA ve Zübeyr RA yanlış yoldalar mıydı?” Yâni, onlar bir tarafı tutmuşlardı. O zaman onların bulunduğu yer yanlış mıydı? Olabilir mi? Cennetle müjdelenmiş iki kimse böyle olabilir mi?

Şimdi bakın Hazret-i Ali Efendimiz'in bu söze cevabı şâheser bir cevaptır ve yâni büyük ansiklopedilerin başına yazılacak bir sözdür. Ne diyor:

يَا هَذَا إِنَّهُ مَرْدُودٌ عَلَيْكَ إِنَّ الْحَقَّ لَا يُعْرَفُ  
بِالرِّجَالِ أَعْرَفُ

(*Yâ hâzâ*) “Ey filanca! (*İnnehû merdûdun aleyke*) Sen bu işi karıştırıyorsun, iyi düşünemiyorsun. (*İnne'l-hakka lâ yu'rafü bi'r-ricâl*) Hakikat adamlarla bilinmez, adamlarla ölçülmez. (*İ'rifi'l- hakka ta'rif ehlehû*) Sen önce hakkı bil, tanı; kimin hak ehli olduğunu o zaman iyi bilirsin.”

Bu o kadar büyük bir sözdür ki... Bir kere daha söyleyeyim:

(*Lâ yu'rafü'l-hakku bi'r-ricâl*) “Hakikat adamlarla bilinmez.” Yâni, filanca adam şöyle yaptı; binâen aleyh, hak öyle olsa gerek. Olmadı! Bu adam iyi bir kimse bile olsa senin metodun yanlış. Öyle olmayacak. Ya? (*İ'rifi'l-hak*) “Önce hakkın ne olduğunu öğren, hakkı öğren! Gerçek nedir, hak nedir onu öğren! (*Ta'rif ehlehû*) O zaman kimin hak ehli olduğunu, kimin bâtılda olduğunu iyi bilirsin.”

En büyük ilmî kaidedir bu. Şimdi meselâ, falanca zâtın hürmet ettiği filanca kimse şöyle bir şey yapmış, ben de onu aynen yaparım. Olmaz!

Onun yapmasında çeşit çeşit sebepler vardır, mazeretler vardır, hikmetler vardır, düşündüğü başka şeyler vardır, o şartlar onu öyle yapmayı gerektirmiştir. Sen, onun yaptığı şey doğru mu, değil mi, önce onu öğren! O yaptı diye o işi yapmağa kalkışma!

Şimdi bir adım daha öteye gidip de, misalle söyleyeyim: Falanca zâtın şeyhi sigara içermiş... E şeyh sigara içer mi? Bilmem karışmam, bana ne! Yâni benim ne haddime, kimsenin işine karışmam. İçermiş... E şimdi o zaman şeyhim içiyor diye be n de içmeğe kalkarsam... Olmadı. Sigara içmek doğru mu, yanlış mı; önce onu öğren, doğru değilse yapma! Onun yapmasında bir başka şey vardır, bilmediğimiz esrarengiz bir başka şey vardır. Sonra onu da oradan gerçek göstermeğe çalışma! Buradan çok mühim ihtilaflar çıkıyor cemiyetler içinde.

O halde biz de ne yapacağız? Önce İslâm'ı güzelce öğreneceğiz. Yâni Hazret-i Ali Efendimiz, –Allah şefaatine bizleri nâil etsin– mübarek, hakikaten öyle bir söz söylemiş ki... Önce hakikati öğreneceğiz. Yâni İslâm nedir, hak yol nedir? Kur'an-ı Kerim, ayetler, hadis-i şerîfler bize hangi ışığı yakıyor, neyi gösteriyor, neyi yapmamızı emrediyor, neyi yapmamamızı emrediyor; bunu iyice öğreneceğiz. Ondan sonra, onun bunun söylediği sözün doğru mu, eğri mi olduğunu anlarız.

Çünkü herkes bir şey söylüyor, herkes de sözünü Kur'an'a, hadise dayandıрмаğa çalışıyor aldatmak için. İşte şu yasak değilmiş de, bunun mahzuru yokmuş da, şu söyleymiş de,..... bakmak lâzımmış da filan... Herkes tutturmuş bir yol, ona bahane arıyor. Onun da şimdi tek tek işlerini söylesem, misallerini söylesem... Misal söyleyince tabii bazı kimselere dokunabilir. Misal söylemeyeceğim ama herkes bir şey söylüyor din namına. Çıkıyor yüksek yüksek yerlerden bir şeyler söylüyor. Hangisi doğru?.

“—Filanca adam çok bilgilidir de, çok yüksektir de rütbesi şöyledir de, mevkii böyledir de binâen aleyh herhalde onun dediği doğru.”

Yanlış! Senin düşünce tarzın yanlış. Önce hakikati öğren, bakalım kimin hakkı söylediğini o zaman anlarsın. Belli olmaz. Bakarsın küçücük bir çocuk hakkı söylüyordur. Ötekilerin hepsi başka bir sebeple yanlış bir şeye alet oluyorlardır. Çok mühim bir kaide bu.

Allah-u Teâlâ bize hakkı hak olarak gösterip ona uymayı bize ihsân eylesin... Hak neyse, onu böyle ayırt etmek çok mühim bir şeydir. Bak Hazret-i Ömer RA'ın vasfı, sıfatı nedir? Ömer el-Fâruk. Fâruk ne demek? Hak ile batılı hemen ayırabilen, tefrik edebilen. Şu doğrudur, bu yanlıştır diye hemen karar verebilen. Allah bize bu hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasib etsin... Bâtılı bâtil olarak görüp, ondan uzaklaşmayı bizlere ihsân eylesin...

Bu devrin fitnelerinin en büyüklerinden birisi budur. Birçok şey hak gibi gösteriliyor ve müslümanlar aldatılıyor. Bunun çaresi nedir? Bunun çaresi müslümanların Allah'ın kitabına, Rasûlüllah'ın



sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılmasıdır. Başka hiç bir çaresi yok. Onun rütbesine, berikinin unvanına ve sâireye bakmayacağız. O profesörmüş, ötekisi bilmem neymiş...

Önce Kur'an'ı alacağız, okuyacağız. Var mı mealleri? Var. Var mı tefsirleri? Var. Var mı Rasûlüllah'ın hadis-i şerîflerini anlatan kitaplar? Var. Gayet güzel, dosdoğru anlatan kitaplar var. Oku, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yetiştirdiği nice büyük alimler gelmiş geçmiş, biz ayağının tozu, toprağı olamayız. Onların eserlerini oku!

Ondan sonra bugün birçok insan var, yüksek yüksek yerlere çıkıp çıkıp laflar söylüyorlar. Onlardan hangisinin doğru söylediğini, hangisinin eğri söylediğini o zaman anlarsın. Bak şu gerçeği söylüyor dersin, bu yanlış dersin.

Piyasada satılan bir malı sen biliyorsan, maldan anlarsan dersin ki:

“—Bu fiyat pahalı. Buraya etiketi böyle koymuş ama bunun içinde şu katışıklık var, binâen aleyh bu kumaş şu kadar etmez. Şu daha iyi. Ucuz ama daha iyi.” dersin.

Ama maldan anlamazsan seni aldatırlar. Ucuz bir şeyi süsleyip püsleyip, büyük bir mağazada, çok pahalı bir fiyata satabilirler. Aynı şey çok daha ucuz olarak başka bir yerde bulunabilir. Onun için, maldan anlayacağız. Yâni ilk önce hakikati bileceğiz, ondansonra kimin hak ehli olduğunu bileceğiz. Bunun için de, Kur'an'a ve sünnet-i seniyyeye sarılacağız.

Peygamber Efendimiz SAS bir keresinde buyurmuşlar ki:

“—İleride karanlık gece parçaları gibi fitneler olacak.”

Karanlık gece parçaları gibi ne demek? Yâni karanlıkta insan önünü arkasını görmez, sağını solunu görmez, çukur mu, tepe mi, önünde taş mı var, görmez. Takılır düşer, gidemez, ilerleyemez, gideceği yeri bulamaz. Işık lâzım insana... Karanlık kötü bir şeydir. Karanlıkta bir şey yapılmaz. Işık lâzım, mum lâzım meselâ...

Ashâb-ı kirâm (*Rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn*) diyorlar ki:

“—Yâ Rasûlüllah biz o zamana erersek bundan kurtuluşun çaresi nedir, ne yapmamız lâzım?”

O zaman Peygamber Efendimiz onlardan kurtuluş çaresi olarak Kur'an-ı Kerim'i ve hadis-i şerîfleri zikrediyor. Kur'an'a sımsıkı sarılın! Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılırsa insan, o Allah'ın kopmayan, sapasağlam ipidir, insanı hidayete götürür. Çeker kurtarır, çukurdan çıkarır. Rasûlüllah'ın sünnet-i seniyyesine sımsıkı sarılırsa insan, çeker kurtulur. Ondan başka yollara saparsa, o tevillerin, o tefsirlerin, o izahların sonu gelmez; insan adım adım, sapıta sapıta, ibreyi döndüre döndüre İslâm'dan 180 derece öteye döner, farkına bile varmaz.

Bizim dinimizi koruyan, kollayan nedir? Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kelâm-ı kadîmi ve Rasûlüllah Efendimiz'in sünnet-i seniyyesidir. Bunları kaldır, hele hele sünneti kaldır, İslâmiyet gider.

Çünkü Kur'an-ı Kerim anayasa gibidir. Belli miktarda sayfaya sahip bir kitap... Onun teferruatını Rasûlüllah SAS Efendimiz 23 senede bilfiil yaşayarak insanlara öğretti.

Namaz kılın diyor Kur'an-ı Kerim, namazın nasıl kılınacağını nereden öğreneceğiz? Kur'an-ı Kerim'de işte 3 defa “*Sübhâne rabbiye'l-a'lâ*” de diye söylemiyor, namaz kılın diyor sadece. Biz o namazın teferruatını kimden öğreniyoruz? Rasûlüllah SAS Efendimiz'den.

Onun için, bir kimse size sünnet-i seniyyeyi küçültücü söz söylese sünnet-i seniyyeden uzaklaştırmağa çalışırsa, bilin ki dininizi yıkmağa çalışıyor. Çünkü teferruatı bilmeyince insan asıllarda da şaşırır, sapıtabilir. Onun için ona sarılacağız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi sünnet-i seniyyeye sımsıkı sarılan kimselerden eylesin...

Çünkü Peygamber ASS Efendimiz buyurmuş ki:

“Benim ümmetim kıyamet vakti yaklaştığı zaman, ahir zaman olduğu zaman, insanlar şaşırarak, sapıtacak, bozulacak, çeşitli fitneli fesatlı işler ortaya çıkacak. O zamanda sünnetime sarılan kurtulacak.”<sup>8</sup>

(*Men temesseke bi-sünnetî, inde fesâdi ümmetî*) “Benim ümmetimin fesada uğradığı o devirde, kim benim sünnetime sarılırsa, (*felehû ecru mieti şehîd*) ona yüz şehidin sevabı var.”

---

<sup>8</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV , s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü'l- Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fî'd-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217; Ebû Abdullah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru'yetu'llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.200; İbn-i Fâris RA'dan. Münzirî,

*Tergîb ve Terhib*, c.I, s.41, no:65.

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ

شَهِيدٍ

(الديلمى، وابن حجر، عد. عن ابن عباس)

Bir şehid olmak insana yeter zaten. İnsan bir kere şehid oldu mu cennet ile müjdeleniyor. Bir kere şehid olması insanın zaten bahtiyarların en bahtiyarı haline getiriyor. Yüz şehid sevabı var. Ne demek? Yâni şehidler katında yüz kat daha yüksek bir ecre nail olacağını gösteriyor.

Gel de şimdi sünnet-i seniyyeye sarılma! Gel de Rasûlüllah'ın sünnetinin kulu kölesi olma, gel de onun sünnetinden bir şeyin böyle çiğnenmesine râzı ol. Bu hadis-i şerîf karşısında. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizim gözümüzü açsın da, neye sarılacağımızı iyice gösterebilir...

## d. Receb Ayı Haram Aylardandır

Receb'le ilgili iki hadis-i şerîf daha var, onları da tamamlayalım:<sup>9</sup>

---

<sup>9</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3277; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.311; no:35165; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.111, no:12684.

رَجَبٌ مِنْ شُهُورِ الْحَرَامِ وَأَيَّامُهُ مَكْتُوبَةٌ عَلَى  
أَبْوَابِ السَّمَاءِ السَّادِسَةِ فَإِذَا صَامَ الرَّجُلُ مِنْهُ  
يَوْمًا وَجَدَّ صَوْمَهُ بِتَقْوَى اللَّهِ، نَطَقَ الْبَابُ وَنَطَقَ  
الْيَوْمَ قَالًا يَا رَبِّ اغْفِرْ لَهُ وَإِذَا لَمْ يَتِمَّ صَوْمُهُ  
بِتَقْوَى اللَّهِ لَمْ يَسْتَغْفِرْ وَقِيلَ خَدَعْتِكَ نَفْسُكَ

(ابو محمد الحسن فى فضائل رجب عن ابى سعيد)

**RE. 289/1** (*Recebü min şuhûri'l-haram*) “Receb, haram aylardan bir aydır.” Haram aylar ne demek? Araplar on iki ayın dört tanesini haram ay yapmışlar. Zilhicce, Zilkàde, Muharrem, bir de Receb ayı. Bu dört ay haram ay. Ne demek? Bu dört ayda birbirleriyle harb etmezlerdi Araplar. Onun dışında, bu aylar bitti mi birbirleriyle hücum, yağmalama vs. her şeyi yaparlardı. Fakat bu dört ay gelince yapmazlardı bu mücadeleyi.

Bunlara *eşhur-u hurum* deniliyor. Bunların içinden Zilkade, Zilhicce, Muharrem peşpeşe gelir, Receb tâ ileridedir. Muharrem'den sonra Muharrem, Safer, Rebiü'l-evvel, Rebiü'l-âhir, Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire, Receb geliyor. Ta ileride dir. Onun için Receb ayına *Recebü'l-ferd* demişler. Ferd, tek başına öbür tarafta kaldı diye, üçü bir arada diye. Neyse... Haram aylardan birisidir Receb. Yâni, cahiliye devrinde bile onun içinde cidal, mücadele yapmazlarmış.

(*Ve eyyâmühû mektûbetün alâ ebvâbi's-semâi's-sâdisih*) Bunun günleri altınca semânın kapıları üzerine yazılıdır. (*Feizâ sâme'r- racülü minhu yevmen*) Kim Receb'de bir gün oruç tutarsa (*ve ceddede savmehû bi-takva'llâhi*) ve takvaya riâyet ederek, Allah'tan korkarak orucunu güzel yaparsa, ..... (*nataka'l-bâ bü ve nataka'l-yevmü*) hem o semadaki kapı, hem de o Receb'in günü Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne gün ..... Allah onlara. (*Kâlâ: Yâ rabbi iğfir lehû*) Derler ki: 'Yâ Rabbi, şu günü oruçla geçiren şu müslümanı yâ Rabbi mağfiret eyle!' derler, dua ederler.”

Bu ne demek? Tabii biz bunu bilemiyoruz. Çünkü altıncı sema nedir bilmeyiz, Receb'in günlerinin oraya nasıl yazıldığını bilmeyiz, onların Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzur-u âlisinde nice ne tür bir konuşmayla konuştuğunu bilmeyiz ama, bildiğimiz bir tek şey var: Kim Receb'de oruç tutarsa ve orucunu takvâya riâyet ederek tutarsa, zedelemese, o zaman kendisine mağfiret olunması için birtakım mânevî talepler, birtakım yardımlar oluyor demek.

(*Ve izâ lem yetimme savmehû bi-takvâ'llâhi*) “Takvâ ile orucunu tamamlamazsa, yâni oruç tutarken takvâya riâyet edemezse; (*lem yestağfirâ*) onlar mağfiret talep etmezler Allah'tan bu kimse için. (*Ve kîle*) Ve bu kimse için denilir ki, (*Hadaatke nefsüke*) ‘Ah sen yapamadın, senin nefsin seni aldattı!’ derler. Öyle nida eder gökten melekler.”

Buradan çıkarılacak nedir? İki tane ders çıkıyor: Birisi Receb’de oruç tutmanın fazileti. Geçmiş hadiste de onu anlamıştık. Şimdi dört gözle Receb’i bekleyip, inşâallah gelsinde oruç turalım diye. İkinci bir ders çıkıyor: Demek ki orucu takvâ ile beraber yürüteceğiz.

Takvâ ne demek? Takvâ, Allah’tan sakınmak, çekinmek demek. Yâni yaptığı her işi, attığı her adımını Allah’tan korkarak, sakınarak, çekinerek, düşünme düşünme atmak demek. Oruçlu insan böyle yapacak. Yoksa oruç tuttu, tamam. Zaten yemeden daha iyi oluyor. Biraz da şişmanlamışım, zayıflamış olurum deyip, ondan sonra da kavga gürültü, kötü söz, çekişme, onu bunu kırma, ona buna zulmetme olursa olmadı.

O oruçla beraber bütün azalar oruç tutacak Sadece mide oruç tutmayacak. Midenin orucu yemek yememek. Gözün orucu harama bakmamak. Kulağın orucu haramı dinlememek. Dilin orucu haram şeyleri söylememek, gıybet etmemek, dedikodu yapmamak, küfretmemek vs... Her azanın böyle kendine göre orucu var. Sen sadece mideye oruç tutturur da ötekileri salıverirsen onlar da girdikleri yere saldırırlarsa, her türlü kötülüğü yaparlar, günahı işlerlerse o zaman oruç tamam olmuyor. Zedelenmiş oluyor.

Onun için zedelenmemek şartıyla bu dua olur. Yâni hayır ve bereketine kişi o zaman nail olur. Aksi takdirde nail olmaz.

## e. Receb Allah'ın Ayıdır

Bir hadis-i şerif daha. O da Receb'le ilgili:<sup>10</sup>

رَجَبُ شَهْرُ اللَّهِ وَشَعْبَانُ شَهْرِي

وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلًا)

**RE. 289/2** (*Recebü şehru'llàh*) “Receb Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ayıdır. (*Ve şa'bânü şehri*) Şa'ban ayı benim ayımdır. (*Ve ramadânu şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır.”

Bu ne demek? Ayların hepsi de Allah'ın... Kulların hepsi de Allah'ın yer gök ne varsa cümle eşya Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ama neden Receb'e Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ayı denmiş? Niye Peygamber ASS Efendimiz “Receb Allah'ın ayıdır.” diye söylemiş? Yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri bu Receb'de lütfunu, keremini, rahmetini, mağfiretini fazlaca saçar kullarına demek.

---

<sup>10</sup> Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276; *İbn-i Asâkir*, *Mu'cem*, c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

*Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XIII, s.109, no:12682.



Demek ki, biz Receb'e doğru hazırlanacağız, hazırlanacağız, kendimizi hazırlayacağız, ondan sonra Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne iltica edeceğiz, inşaallah tevbeler nasib edecek, kötülükleri bırakmayı nasib edecek, hatalardan temizlenmeyi nasib edecek, cengü cidâli bırakacağız, kavgayı gürültüyü bırakacağız, kötü huyları bırakacağız, iyi kul olacağız. Neden? Allah'ın rahmeti çok o ayda. O aya tahsis etmiş.

(*Şa'bânü şehri*) "Şaban benim ayımdır." diyor Rasûlüllah SAS Efendimiz. Demek ki Rasûlüllah Efendimiz Şaban'da oruç tutarmış, onu ihyâ edermiş. O bakımdan da olabilir. Bizim yönümüzden düşünecek olursak demek ki önce Allah-u Teâlâ Hazretleri tarafından tevbemiz kabul olunursa Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin böyle lütuflarıyla mağfiret olunursak o nd an sonra Rasûlüllah SAS Efendimiz'in inşaallah şefaatine de nail olacağız, ondan o feyizler, bereketler de gelecek.

(*Ve ramadânü şehru ümmetî*) O zaman Ramazan da bizim ayımız oluyor. Rasûlüllah'ın da hoşnutluğunu kazanmış olarak Şaban'da, Ramazan'a da ulaştığımız zaman artık mahsül ayı. Başaklar olgunlaştı, taneler irileşti, sarardı, böyle dallarda ağırlaştılar, boyunlarını büktüler. Hadi harman zamanı artık. Onları inşaallah harmanlayacağız, mahsulü alacağız. Feyizlere, bereketlere nail olacağız. Ondan sonra da inşaallah kaybe tme yip ömür boyunca artık bu düzelmeler sonra bir daha... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi düzelmeden sonra bir daha bozmasın... İmandan sonra küfre düşürmesin...

İzzetten sonra zillete düşürmesin...

Kabulden sonra redde düşürmesin...  
Kerametten, ihsân halind en sonra ihanete,  
hevan haline indirmesin...

“—E hocam acaba ben Receb’e kadar çıkabilir miyim ki...

Arada gene iki buçuk - üç ay varmış, ne yapayım?”

E Allah’ın günlerinin hepsi güzeldir. Yine bir hadisi kitaptan okumuştuk. “Ayların en iyisi nedir, günlerin en iyisi nedir?” diye soru geçiyordu orada İbn-i Abbas RA cevap vermiş, diyor ki:

“—Günlerin en iyisi cumadır. Ayların en iyisi Ramazan’dır...” Şimdi Hazret-i Ali Efendimiz’e ulaşmış bunun bu sözleri.

Hazret-i Ali Efendimiz diyor ki:

“—Çok güzel söylemiş. Maşrıkta mağribde ne kadar âlim toplansa bu kadar güzel söyleyemezlerdi. Yalnız ben de başka bir yönden bunu izah edeceğim.” diyor. “Günlerin en hayırlısı içinde Allah’a tevbe ettiği gündür kulun...” diyor. “Cuma hayırlıdır, elbette hayırlıdır ama, sen cumadan gafilsen cumanın hayrından sana ne? Gafletle geçirdin, içki masasında geçirdin, kumar masasında geçirdin. Cuma hayırlıydı da sana faydası ne? O hald e asıl hayırlı olan gün, içinde senin tevbe edip Allah’a yöneldiğin, Allah’a has kul olmağa karar verdiğin ve o tarafa dönmeğe başladığın gündür.” diye böyle izah ediyor.

Onun için Allah-u Teâlâ cümlemizi sıhhat ve afiyetle Receb ayına eriştirsın... Nice Receblere, řa'banlara, Ramazanlara daulaştırsın ama bu günden inşâallah tevbe nasib etsin, sevdiği yola ayağımızı döndürsün ve orada yürümek cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

*Fâtiha-i řerîfe mea'l-besmele!*

Mahmud Es'ad COřAN

03. 1981 - İskenderpařa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

